

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la recursul în anulare

învinuirea lui

Ambrosii Cerneavskii

(art. 54-6 al. (1) Cod penal al RSSU)

(Dosarul nr. 4-1reab-1/2023

Nr. PIGD 1-23015149-01-4/1reab-31012023)

Chiar dacă instituția recursului în anulare a fost abolită la 01 septembrie 2023, recursurile în anulare declarate până la acea dată se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora; Recursul în anulare admis, deoarece a fost constatat un viciu fundamental al procedurii pentru care inculpatul a fost condamnat.

17 decembrie 2025

Au examinat anterior cauza judecătorească:

Instanța de fond:

Instanța de apel:

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursul în anulare în cauza penală privind învinuirea lui Ambrosii Cerneavskii,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte*,
Ghenadie Eremciuc,
Vladislav Gribincea, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. Ambrosii Cerneavskii, născut în 1912 în județul Hotin, a fost învinuit de spionaj, în baza art. 54-6 alin. (1) din Codul penal al RSSU (redacția anului 1927).

2. Cauza a fost examinată în procedură închisă. în sentința Tribunalului Militar al Circumscripției Militare Speciale Kiev din 08 iunie 1940, Ambrosii Cerneavskii a fost condamnat în baza art. 54-6 alin. (1) din Codul penal al RSSU (redacția anului 1927), la pedeapsa capitală, fără confiscarea averii, din motivul inexistenței acesteia. Ambrosii Cerneavskii a fost declarat vinovat și condamnat pentru spionaj, a fost recrutat ca agent secret de către serviciul de informații român pentru activitate de spionaj, a fost pregătit pentru activitate de spionaj în școală specială și trimis pe teritoriul URSS cu misiune de spionaj pentru colectarea informației cu caracter militar, precum și a recrutat cetățeni civili în activitatea sa.

3. La 20 iunie 1940, Colegiul Militar al Judecătoriei Supreme al URSS, a menținut sentința.

4. La 31 ianuarie 2023, Adjunctul Procurorului General interimar, Aliona Nesterov, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea sentinței și deciziei, cu încetarea procesului penal și reabilitarea lui Ambrosii Cerneavskii. În recurs procurorul invocă faptul că Ambrosii Cerneavskii a fost condamnat pentru spionaj fără să fie luate în considerare declarațiile acestuia, fără audierea martorilor și cu încălcarea dreptului la un proces echitabil. În procesul penal s-au încălcat drepturile fundamentale deoarece procesul a fost desfășurat în ședință închisă, fără participarea avocatului. De asemenea, nu au existat probe care să demonstreze transmiterea, colectarea, sustragerea în scop de transmitere a informației care după conținutul său constituie secret de stat ocrotit în mod special, unor state străine, organizații contrarevoluționare, sau unor persoane particulare, așa cum prevedea art. 54-6 alin. (1) din Codul penal al RSSU (redacția anului 1927).

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

5. Instituția recursului în anulare a fost abolită prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Totuși, această modificare nu are efect asupra recursurilor în anulare depuse până la 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3¹) al acestei legi:

„(3¹) Recursurile în anulare declarate până la intrarea în vigoare a prezentei legi se examinează și se soluționează conform legislației în vigoare la data declarării acestora.”

6. Până la 01 septembrie 2023, partea relevantă a art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, care se referea la temeiurile pentru recurs în anulare, era următoarea:

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată ...”

7. Partea relevantă a art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. „(1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.”

8. În perioada relevantă art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală prevedea următoarele:

„1) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii:
2) admite recursul, casează, parțial sau total, hotărârea atacată și ia una din următoarele soluții: b) dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod.”

9. Partea relevantă a art. 6 pct. 44) Cod de procedură penal este următoarea:

„Articolul 6. Sentința de condamnare

(44) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.”

10. Art. 3, lit. a), g) al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice,

„(3) Sînt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat: a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspîndirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orînduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

11. Prin recursul în anulare, procurorul solicită casarea hotărârilor pronunțate în anul 1940, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Ambrosii Cerneavskii, invocând că procedura anterioară a fost afectată de încălcări esențiale ale drepturilor fundamentale. Completul reține că judecarea cauzei s-a desfășurat în ședință închisă, fără audierea martorilor și în lipsa apărătorului. De asemenea, la dosar nu existau probe privind transmiterea, colectarea, sustragerea în scop de transmitere a informației care după conținutul său constituie secret de stat ocrotit în mod special, unor state străine, organizații contrarevoluționare, sau unor persoane particulare. Aceste deficiențe de procedură constituie un viciu fundamental, în sensul art. 6 pct. 44 Cod procedură penală, care a afectat hotărârile pronunțate în anul 1940, și justifică casarea acestora potrivit art. 453 alin. (1) Cod procedură penală, în vigoare la data declarării recursului.

12. În ceea ce privește temeiurile de fond ale cererii, Curtea reține că, potrivit art. 3 lit. a) din Legea nr. 1225-XII din 8 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate persoanele supuse represiunilor politice pentru „activitate contrarevoluționară”, „trădare de patrie” și pentru alte „crime de stat”, comise în perioada 7 noiembrie 1917 – 23 iunie 1990. Condamnarea lui Ambrosii Cerneavskii pentru infracțiunea

prevăzută de art. 54-6 al. (1) Cod penal al RSSU (redacția anului 1927) se încadrează în această categorie.

13. Având în vedere existența viciului fundamental care impune casarea hotărârilor din anul 1940, precum și obiectul condamnării, în temeiul art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. b) Cod procedură penală, Curtea constată că se impune încetarea procesului penal și reabilitarea lui Ambrosii Cerneavskii, cu restabilirea deplină a drepturilor sale.

14. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 457 alin. (1) și (3), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. b), alin. (3) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul în anulare declarat de Aliona Nesterov, Adjunctul Procurorului General interimar, casează total sentința Tribunalului Militar al Cricumscriptiei Militare Speciale Kiev din 08 iunie 1940 și Colegiul Militar al Judecătoriei Supreme al URSS din 20 iunie 1940, prin care Ambrosii Cerneavskii a fost declarat vinovat și condamnat pe pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 54-6 al. (1) Cod penal al RSSU (redacția anului 1927), cu încetarea procesului penal pe motiv că există alte circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală cu reabilitarea acestuia, în conformitate cu art. 3 lit. a) a Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Ghenadie Eremciuc

Vladislav Gribincea